

การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ : กรณีสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2550

POLICY IMPLEMENTATION OF THE STUDENT LOAN FUND : A CASE STUDY OF PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS FOR ACADEMIC YEAR 2007

เอกอนันต์ ณ เชียงใหม่

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail : anun_na@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ กรณีสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2550 มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติกรณีสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ปี 2550 2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคจากผู้ปฏิบัติการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ โดยศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม รวมทั้งการส่งแบบสอบถามถึงผู้ปฏิบัติงานด้านกู้ยืม ผลการวิจัย มีดังนี้

การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. ไปปฏิบัติ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการกู้ยืมเงิน ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และด้านกระบวนการดำเนินงานกองทุน แต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบาย กยศ. จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ด้านสมรรถนะขององค์กร ด้านการควบคุม ด้านความร่วมมือต่อการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ และด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยเหล่านี้ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อผลการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 นั่นคือปัจจัยทั้ง 5 ด้านนี้มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยทั้ง 5 ด้านเป็นเรื่องของการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการได้รับการสนับสนุนทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ที่หน่วยงานปฏิบัติต้องแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่าย และโดยหน้าที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และระเบียบนโยบายกู้ยืมอยู่แล้ว ด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กร ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนั้นการวิจัยพบว่าการนำนโยบาย กยศ. ถือเป็นนโยบายที่ดี ที่ให้นักเรียน นักศึกษา ที่มีรายได้น้อยกู้ยืมเพื่อการศึกษา ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงระดับปริญญาตรี เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนของชาติได้มีโอกาสศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นทุนทางปัญญาไว้พัฒนาประเทศชาติ และเพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกัน แต่ควรมีการควบคุม ติดตามการใช้จ่ายเงิน

ของนักเรียน นักศึกษาว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ประเด็นเรื่องการเพิ่มบุคลากรในส่วนของงานกองทุนฯ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานบริการด้านอื่นให้ดีขึ้นโดยควรมีการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน และเพิ่มประสิทธิภาพของเทคโนโลยีให้มากขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยลดความซ้ำซ้อนของระบบงานให้เกิดความถูกต้อง เพื่อรองรับกับจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่มีจำนวนมากขึ้นทุกปี

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ทางวิชาการควรมีการเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรในการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อที่จะรองรับการทำงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่กำลังจะมีผู้ใช้บริการมากขึ้น บุคลากรควรเพิ่มความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการกองทุนฯ ให้มากขึ้น เพื่อให้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างสะดวกรวดเร็ว

ทางการบริหารควรมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการกองทุนฯ เพื่อจะได้ดำเนินงานบางส่วนนี้ไปใช้ในการบริหารจัดการกองทุนฯ รวมทั้งการให้ค่าตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่ นักเรียนช่วยงานและจัดประชุมรวมกันของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันและติดตามหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีการควบคุม สอบทานการใช้เงินกู้ยืมของนักเรียน-นักศึกษาว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

คำสำคัญ: กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ABSTRACT

Policy Implementation of Student Loan Fund: A Case Study of Private Vocational Schools for Academic Year 2007 has the following objectives 1. To study factors that may affect the conduct of the student loan policy in private vocational schools, 2. To study obstacles or problems faced by executors who conduct the student loan policy in case of private vocational school. This research uses quantitative and qualitative research methods with in-depth interviews and group discussion, including questionnaires. The research results show that,

For the conducting of the student loan fund policy in practice in terms of public relations of money loan, users' satisfaction, and operation process of the fund, each practice is at a high level.

From hypothesis testing, it was found that in terms of performance of organizations, supervision, cooperation and resistance to change, and authority and relation to other organizations, they have relationship with the student loan fund policy at .01level. This is a high level performance of organizations, supervision, cooperation and resistance to the change, authority, and relationship to other organizations affects the student loan fund policy for private vocational school case. But support and commitment to organizations have no relationship with the student loan fund policy. That is, support and commitment of the organization have no bearing on the student loan fund policy for private vocational school case.

Besides, it was found that the conduct of the student loan fund policy as practiced is a good policy for pupils and students with low income. They can rely on a loan for their higher education, ranging from high school to bachelor's degree. However, it should exist a supervision and follow up how students use the loan whether it corresponds to objective or not. The issue about personnel increase on the part of funds is to increase efficiency, hence increasing services in other areas via training programs to pass on knowledge in the sense of readiness in work practice and should increase more technological efficiency by using technology to decrease the redundancy of

work system in order to correctly support the increasing number every year.

Recommendations

In the final analysis, it is recommended that, academically, knowledge on the fund and technology should be augmented among the personnel involved. Administratively, budget should sufficiently be allocated to the fund, including remuneration of the personnel, together with frequent meeting among them. Recommendations of the fund administrators should be taken into consideration vis a vis bad debt follow up. In addition, control and monitor the loan scheme to see to it that it is being used as intended.

KEYWORD: Student loan fund

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหรือ กยศ. เป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการใช้นโยบายทางการเงินของรัฐบาลเพื่อเป็นกลไกในการกำกับทิศทางการผลิตกำลังคน และสะสมทุนมนุษย์ โดยจัดสรรเงินเพื่อสนองนโยบายทางการศึกษา และถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมกันทางการศึกษา เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ นักเรียน-นักศึกษาได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามากขึ้น กยศ. เป็นหน่วยงานของรัฐบาลภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลในการให้ กยศ. สำหรับนักเรียน นักศึกษาที่มีฐานะครอบครัวยากจนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและอาชีพ) ถึงระดับปริญญาตรี และนอกจากนี้ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษายังสามารถปล่อยกู้ได้มาก แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา จากข้อมูลพบว่า ผู้ได้รับเงินกู้ยืมเป็นเพียงร้อยละ 40 ของผู้ที่ยื่นขอกู้ยืม (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, 2544) นักเรียน นักศึกษาไทยที่ยากจน (ตามเกณฑ์เส้นความยากจนของไทย) มีโอกาสเรียนต่อจนถึงระดับอุดมศึกษาเพียงสี่สิบลายในหนึ่งร้อยราย เท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546) อีกทั้งผลการศึกษาของธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) โดย Adrian Ziderman และคณะ ยังพบว่า กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษามีปัญหาในเรื่องการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การคัดเลือกความเท่าเทียมกันของการได้รับเงินและการดำรงอยู่ด้านการเงินของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) ประกอบกับ ปัญหาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาและเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของนักวิชาการ คนในสังคมเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบริหารจัดการกองทุน สิ่งที่สะท้อนผลการดำเนินงานของกองทุนกู้ยืมประการหนึ่ง คือ ผลการชำระหนี้ กยศ. ที่ครบกำหนด จาก พ.ศ.2542 จนถึง พ.ศ. 2550 พบว่า ในภาพรวมทั้งระบบมีจำนวนผู้ครบกำหนดชำระหนี้ 1,763,053 ราย ผู้มาชำระหนี้ 1,194,985 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.78 และมีผู้ค้างชำระหนี้ 568,068 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.22 (เอกสารรายงานการจ่ายเงินและการชำระหนี้ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ของกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา) และ พ.ศ. 2548 ยังมีผู้กู้ยืมอีกจำนวนหนึ่งซึ่งอยู่ในกลุ่มหนี้สงสัยจะสูญอีกประมาณ 10,000 ราย นับตั้งแต่ พ.ศ. 2547 มีผู้กู้ยืมสำเร็จการศึกษาจำนวนมากไม่มาติดต่อขอชำระหนี้ ทำให้ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต้องฟ้องร้องดำเนินคดี ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการส่วนนี้เพิ่มอีก 247 ล้านบาท ซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต้องหันมาร่วมมือกับสำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม จัดโครงการรณรงค์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ก่อนฟ้องคดี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กู้สามารถชำระหนี้คืนก่อนถูกฟ้องคดี แล้วทำสัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาหลายประการของกองทุน เช่น ปัญหาด้านหลักเกณฑ์และกระบวนการกู้ยืมที่ล่าช้า ทำให้ผู้กู้มีความเสี่ยงในการกู้ ส่งผลให้กองทุนไม่ประสบความสำเร็จในการช่วยสนับสนุนให้นักศึกษาตัดสินใจเรียนต่อมากนัก แต่ถึง

ฉะนั้น กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงมีส่วนอยู่ไม่น้อย โดยการกระจายการศึกษาไปยังครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำได้ดีพอสมควร (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และอารียา มนัสบุญเพิ่มพูน, 2548) ทำให้เกิดความเสมอภาคระหว่างครัวเรือนที่มีรายได้สูงและครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งอาจจะบรรลุวัตถุประสงค์ในการกระจายรายได้บ้าง เนื่องจากเงินกู้ยืมจากกองทุนมีลักษณะเป็นเงินอุดหนุนจากรัฐ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ แต่จากผลการประมาณการโดยใช้ค่าพารามิเตอร์ที่สมเหตุสมผล ทำให้เห็นว่าเงินที่ผู้กู้ต้องชำระคืนกองทุนคิดเป็นมูลค่าเพียงร้อยละ 40 ของเงินต้น นั่นคือรัฐต้องให้การอุดหนุนผู้กู้สูงถึงร้อยละ 60 ของเงินที่กู้ยืมไป ดังนั้น กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงไม่น่าจะเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ที่มีประสิทธิภาพเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการอื่น เช่น วิธีการทางภาษี หรือการให้เงินอุดหนุนโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และอารียา มนัสบุญเพิ่มพูน (2548) นักวิชาการจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ (ทีดีอาร์ไอ) ที่ระบุว่า กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษานี้ช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของประชาชนที่มาจากครัวเรือนที่มีรายได้น้อยได้ไม่มากนัก โดยสาเหตุหลักๆ มาจากการที่นักศึกษาจำนวนหนึ่งเห็นว่า ยังมีความเสี่ยงในเรื่องของการได้รับเงินกู้จากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ผู้ที่มีสิทธิกู้ยืมเงินได้จะต้องได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้นก่อน โดยไม่มีหลักประกันว่าจะได้กู้ยืมแน่นอน แม้ว่าผู้ที่เคยกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษามาก่อนจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษก็ตามแต่การจะได้รับอนุมัติเงินกู้หรือไม่นั้นจะขึ้นอยู่กับประมาณที่สถานศึกษาได้รับว่าเพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องการขอหรือไม่ หากผู้ที่ต้องการกู้ยืมมีจำนวนมากก็จะเกิดการแข่งขันในระดับสูง ดังนั้น ผู้ที่มีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์จึงไม่สามารถคาดหวังได้ว่าจะได้กู้ยืม นอกจากนี้ การอนุมัติเงินกู้ยืมมีความล่าช้า เนื่องจากกระบวนการที่เกี่ยวข้องมีหลายขั้นตอนและการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ลงตัว โดยในบางกรณี กว่าผู้กู้จะได้รับเงิน ก็เมื่อจบภาคเรียนที่หนึ่งไปแล้ว ทำให้ผู้กู้เดือดร้อนเพราะไม่สามารถหาเงินมาสำรองจ่ายได้สมชัย ฤชุพันธุ์ และชลธาร วิศรุตวงศ์ (2543) ได้ทำการวิเคราะห์แนวคิดประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ โดยศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รูปแบบ/วิธีการ แนวทางการดำเนินงานและระบบบริหารจัดการ

ผลการวิเคราะห์พบว่า เกือบทุกประเทศที่ใช้ระบบเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะให้เงินกู้ยืมเป็นการช่วยเหลือแก่นักเรียน นักศึกษาที่ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ให้ทุนการศึกษา (ให้เปล่า) แก่นักเรียนที่ยากจนและศึกษาในระดับต่ำกว่าโดยตรง และวัตถุประสงค์ของการจัดการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา แบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านสังคม เพื่อเพิ่มโอกาสให้คนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เรียนต่อในระดับสูง ประเด็นเรื่องการเพิ่มบุคลากรในส่วนองงานกองทุนฯ จะได้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานบริการด้านอื่นให้ดีขึ้นด้วย โดยควรมีการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน และเพิ่มประสิทธิภาพของเทคโนโลยีให้มากขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยลดความซ้ำซ้อนของระบบงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤดี วงษ์สมิง (2540) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบาย (กยศ.) ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าบุคลากรไม่เพียงพอ นโยบายการดำเนินงานไม่ชัดเจน นิสิตนักศึกษาต้องการได้รับเงินภายใน 1 เดือน และต้องการกู้ยืมอย่างต่อเนื่องวงเงินไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2550 เนื่องจากเห็นว่าที่ผ่านมายังมีแต่การศึกษาในส่วนของระดับอุดมศึกษาหรือภาพรวมของประเทศเท่านั้น อีกทั้งในขณะนี้อาชีวศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่รัฐบาลเล็งเห็นแล้วว่า จะสามารถผลิตกำลังคนระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาที่เป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการใหญ่ใช้งบประมาณมหาศาลและส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในระบบการเงินของการศึกษาไทยในวงกว้างตามนโยบายพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพของรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติกรณีสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ปี 2550

2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคจากผู้ปฏิบัติกรรนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ โดยศึกษาเฉพาะ กรณีสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

การวิจัยเรื่องกรรนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ: กรณีสถานศึกษาเอกชนประเภทอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2550 กำหนดสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สมรรถนะขององค์กรการควบคุม ความร่วมมือ และการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและการสนับสนุนความผูกพันต่อองค์กร หรือบุคคลสำคัญเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ
2. การควบคุมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ
3. ความร่วมมือและต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ
4. อำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ
5. การสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

กรอบแนวคิดที่ใช้วิจัย

ผู้วิจัย กำหนดกรอบแนวคิดตามทฤษฎีและงานวิจัยโดยอิงผลงานของลิลเลียม ไบรอน เนลสัน (1997) ที่ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ องค์กรต้องมีความสามารถในการรวบรวมคน และทรัพยากรขององค์กรให้มเอกภาพ และพยายามกระตุ้นให้บุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรต่อ วรเดช จันทรศร (2543) กล่าวถึงปัญหากรรนำนโยบายไปปฏิบัติมีมากมาย แต่ได้แบ่งปัญหา ที่เกิดขึ้นในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติว่ามีอยู่อย่างมากมาย แต่อาจแบ่งได้เป็นปัญหาหลักด้านต่างๆ รวม 5 ด้านด้วยกัน ซึ่งได้แก่ ด้านสมรรถนะขององค์กร ด้านการ

ควบคุม ด้านความร่วมมือและต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และด้านการสนับสนุน และความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สังเคราะห์ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติจากงานวิจัยต่างๆ ซึ่งมีปัญหาทางด้านการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ผลการกู้ยืมเงิน กระบวนการของโครงการกองทุนฯ และความพึงพอใจ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรตาม ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการกู้ยืมเงิน ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และด้านกระบวนการดำเนินงานกองทุน ซึ่งแต่ละด้านเป็นผลมาจากการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานกองทุนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา
2. ด้านพื้นที่ ได้แก่ สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืมกองทุนฯ ในปีการศึกษา 2550
3. ด้านเนื้อหา เป็นการศึกษากรรนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติกรณีสถานศึกษาเอกชน

ประเภทอาชีวศึกษา

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยการกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ ปัญหาอุปสรรคในการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ โดยศึกษาเฉพาะ กรณีสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ปี 2550

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ไปปฏิบัติกรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2550 คือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชนทั้ง 4 ภาค ทั้งประเทศมีทั้งหมด 22,581 คน จากสูตร การหาตัวอย่างของ

taro Yamane จำนวน เจ้าหน้าที่ 393 คน สูตร
$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = กลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติบรรยาย (Descriptive) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยวิธีการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เครื่องมือที่ได้ในการวิจัย เป็นการสอบถาม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานกองทุน เป็นการสอบถามแบบปลายปิด โดยผู้ตอบตรงกับความเป็นจริงหรือความเห็นของตนตามเทคนิคของ ออสกู๊ด (Osgood' A pcale) ผู้วิจัยร่างแบบสอบถามแล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องและความเหมาะสมหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถาม กับจุดมุ่งหมายของการวิจัย นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดสอบประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาความน่าเชื่อถือ ของแบบสอบถาม แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าแอลฟ่าของ ครอนแบค คัดเลือกคำถาม

ที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า ระหว่าง 0.60-1.00 นำมาใช้เป็นแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.54 เพศหญิง ร้อยละ 40.46 มีอายุในระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 41.48 ส่วนใหญ่ศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 64.38 มีตำแหน่งงานในปัจจุบัน การวิเคราะห์ข้อมูลการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติพบว่า ด้านสมรรถนะองค์กร ด้านการควบคุม ด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่น แต่ละด้านมีระดับปฏิบัติมาก

2. ผลการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ พบว่า ระดับการปฏิบัติของกองทุนค่อนข้างต่ำมากถึงมาก โดยวัดจากค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ที่มีค่า 4.81 หรือสูงกว่าด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการกู้ยืมเงิน ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านต่างๆ อยู่ในระดับมาก คือ ค่า $\bar{X} = 5.45$ หรือสูงกว่า

3. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 1 ด้านสมรรถนะขององค์กรเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ พบว่า มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01

สมมติฐานข้อ 2 ด้านการควบคุมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ พบว่ามีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01

สมมติฐานข้อ 3 ด้านความร่วมมือและต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01

สมมติฐานข้อ 4 ด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ พบว่า มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01

สมมติฐานข้อ 5 ด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบาย กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเสนอผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่ได้ข้อมูลจากเอกสารราชการ จากการสัมภาษณ์ทางลึก ผลการศึกษามีดังนี้

1. ด้านสมรรถนะขององค์กร

1.1 การบริหารงานบุคคล ในการพิจารณาการบริหารงานบุคคลของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษานั้นพิจารณาจากภาพรวมของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามนโยบาย ปัญหาที่พบคือบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องร้องขอการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นอยู่เสมอ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลจะมีปัญหาที่สะสม คืองานจะเพิ่มมากขึ้น เพราะมีนักเรียนขอกู้ยืมเพิ่มขึ้นทุกปี

1.2 การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาปรากฏว่าปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงาน

1.3 ปัจจัยทางด้านวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์โดยรวมแล้วขาดความพร้อมเกี่ยวกับการสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุน

1.4 การสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยี ในการปฏิบัติงานขาดการสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดข้อมูลสถิติ

2. ด้านการควบคุม

2.1 ความสามารถของหน่วยงานในการเปลี่ยนนโยบายออกมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ แผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับนโยบายตามนโยบายการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของการบริหารงานระดับของสถานศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบการให้กู้ยืมเงินแก่นักเรียนและดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้

กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 และระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ มติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนตามที่คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาและคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งมอบหมายปัญหานำนโยบายสู่การปฏิบัติ ค่อนข้างจะผิดเพราะว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกันมาตลอดเหมือนวงกลม

2.2 ความชัดเจนของกิจกรรม แผนงาน และโครงการ ที่ถูกแปลงมาจากนโยบายในการพิจารณากิจกรรม แผนงานและโครงการที่ถูกแปลงมาจากนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษากฎระเบียบจะกำหนดไว้กว้างๆ ปัญหาที่พบคือ ผู้ปฏิบัติบางครั้งก็ไม่เข้าใจว่าจะปฏิบัติอย่างไร และจะเกี่ยวข้องไปถึงความชัดเจนของนโยบายกองทุนด้วย

2.3 การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ตลอดจน มาตรฐานในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนงาน โครงการในการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ไม่มีปัญหา เนื่องจากในการขอกู้ การชำระหนี้จะมีปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างมาตรฐาน เช่น ผู้กู้รายเก่าหรือผู้กู้รายเดิม จะให้มายื่นขอกู้ใหม่ในปีการศึกษาต่อไป

3. ด้านความร่วมมือและต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

3.1 ภาวะผู้นำของหน่วยงานนโยบายของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันฯ ให้ความสำคัญกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และเป็นหัวเรือใหญ่ที่ส่งผลทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ

3.2 ปัญหาพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระดับล่าง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระดับล่างเป็นผู้ที่มีความรู้ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวทางปฏิบัติของนโยบายโดยตนเอง เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนผู้รับบริการโดยตรงและอย่างใกล้ชิด และมีความตั้งใจและเต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่แต่เนื่องจากจำนวนผู้กู้และเอกสารประกอบคำขอกู้มีจำนวนมาก และมีรายละเอียดข้อมูลมากมายที่ต้องตรวจสอบ

3.3 การร่วมกันทำงานเป็นทีมในการพิจารณาการร่วมกันทำงานเป็นทีมของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันฯ กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในส่วนของสำนักกิจการนักเรียนอาจารย์จากคณะวิชาต่างๆ นักเรียนที่อาสาช่วยงาน มีการทำงานเป็นทีมพอสมควร

4. ด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.1 ลักษณะของการติดต่อและความสัมพันธ์ที่หน่วยปฏิบัติมีกับหน่วยงานที่ควบคุมนโยบาย ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ กยศ. มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับการอำนวยความสะดวกจากหน่วยงาน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

4.2 ระดับความจำเป็นที่หน่วยปฏิบัติจะต้องแสวงหาความร่วมมือ พึ่งพาหรือทำความตกลงกับหน่วยงานหลักอื่นๆ เนื่องจากมีนักเรียนของสถาบันฯแต่ละที่ ยื่นคำขอสมัครกู้เงินกันมาก ทางสถาบันฯ จึงจำเป็นต้องติดต่อขอความช่วยเหลือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4.3 ระดับของความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน จะสามารถร่วมกันทำงานได้ในระดับความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะสามารถร่วมกันทำงานได้ โดยมีการประสานการปฏิบัติด้านการใช้ข้อมูลข่าวสารทางการดำเนินงานตามนโยบายร่วมกัน

5. ด้านความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ

5.1 ผู้รับผลจากนโยบายหรือผู้รับบริการให้การสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ นักเรียนที่กู้ยืมกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาคือผู้รับบริการหรือผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาโดยตรง ปัญหาใหญ่ของนักเรียนคือว่าไม่ค่อยแสวงหาความรู้ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเท่าที่ควร

5.2 ปัญหาด้านความร่วมมือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศการประสานงานระหว่างสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ในส่วนของท้องถิ่นก็จะมีการรับรองรายได้โดยกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งปัญหาตรงนี้คือ ในการรับรองรายได้ในบางครั้งอาจไม่ได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่แท้จริง

จากการสนทนากลุ่ม ในประเด็นคำถามต่างๆ พบว่า ความชัดเจนของนโยบาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นว่า นโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้นยังคงมีปัญหาอยู่บ้าง โดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นนโยบายที่ดี การยอมรับนโยบาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นว่า การนำนโยบายกองทุนฯ ไปปฏิบัติจึงมีโอกาส

ที่จะประสบความสำเร็จ แต่ยังมีความคิดเห็นว่าควรมีการควบคุม สอบทานการใช้เงินกู้ของนักเรียน นักศึกษาว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

ความพร้อมด้านการปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นว่าควรมีการเพิ่มบุคลากรในส่วน ของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จะได้เป็นการเพิ่ม ประสิทธิภาพการทำงานบริการด้านอื่นให้ดีขึ้นด้วย โดยควรมี การจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับกับจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่มีจำนวนมากขึ้นทุกปี

ความพร้อมด้านเครื่องมือและเทคโนโลยี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นว่า ควรเพิ่ม ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีให้มาก ระบบการกู้ยืม และชำระหนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นว่า ระบบ การชำระหนี้ของธนาคารยังไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง แต่ให้บริการเช่นเดียวกับการบริการด้านอื่น แต่ต่างมีความเห็น สอดคล้องกันว่า ระบบการกู้ยืมและชำระหนี้มีหลักเกณฑ์ใน การปฏิบัติตามระเบียบอยู่แล้ว

ระบบการติดต่อสื่อสารและการติดตามหนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นว่า มีการติดต่อกับ ผู้กู้ทางจดหมายโดยตรง และมีการออกสำรวจพบปะกับผู้ กู้ที่สถานศึกษา ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แต่มีปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ โดยผู้กู้ไม่แจ้งให้ธนาคารหรือสถานศึกษาทราบ

ปัญหาและอุปสรรคของโครงการกองทุนฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นว่า ยังมีความสับสน ระหว่างสถานศึกษา ธนาคาร และผู้กู้ในแนวทางการปฏิบัติงาน ตลอดจนข้อมูลของภาครัฐยังไม่ชัดเจน สำหรับการประสานงาน กับผู้กู้ นั้น ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และต้องการให้ กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา มีการกำหนดระยะเวลาในการจ่าย เงินกู้ยืมอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา ไปปฏิบัติกรณีสถานศึกษาเอกชนประเภทอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2550" ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นที่ศึกษาดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ จากการทดสอบสมมติฐาน ได้ข้อค้นพบว่า ด้านสมรรถนะขององค์กร ด้านการควบคุม ด้านความร่วมมือ และต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01 นั่นคือถ้าด้านสมรรถนะขององค์กร ด้านการควบคุม ด้านความร่วมมือและต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสูงจะมีผลต่อการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติกรณีสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษาด้วย แต่ด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรไม่มีความสัมพันธ์กับผลการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 นั่นคือถ้าด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญสูงจะไม่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ กรณีสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านสมรรถนะขององค์กร ด้านการควบคุม ด้านความร่วมมือและต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นเรื่องของการบริหารงาน ระบบงานต่างๆ ทั้งการบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการสนับสนุนทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดต่อและความสัมพันธ์ที่หน่วยปฏิบัติมีกับหน่วยงานที่ควบคุม นโยบาย ความจำเป็นที่หน่วยปฏิบัติต้องแสวงหาความร่วมมือ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และระเบียบของการโครงการกองทุนฯ อยู่แล้ว

นอกจากนั้นได้ข้อค้นพบว่าการนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ถือเป็นนโยบายที่ดี ที่ให้นักเรียน นักศึกษา ที่มีรายได้น้อยกู้ยืมเพื่อการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงระดับปริญญาตรี เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนของชาติได้มีโอกาสศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นทุนทางปัญญา วิชาชีพพัฒนาประเทศชาติ และเพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกัน แต่ควรมีการควบคุม สอบทานการใช้เงินกู้ของนักเรียน นักศึกษาว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชัย ฤชุพันธุ์และชลธาร วิศรุตวงศ์ (2543) ได้ทำการวิเคราะห์แนวคิดประสภการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน

เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ โดยศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รูปแบบ/วิธีการ แนวทางการดำเนินงานและระบบบริหารจัดการ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกือบทุกประเทศที่ใช้ระบบเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะให้เงินกู้ยืมเป็นการช่วยเหลือแก่นักเรียน นักศึกษาที่ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ให้ทุนการศึกษา (ให้เปล่า) แก่นักเรียนที่ยากจนและศึกษาในระดับต่ำกว่าโดยตรง และวัตถุประสงค์ของการจัดการให้มีเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา แบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านสังคม เพื่อเพิ่มโอกาสให้คนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เรียนต่อในระดับสูง ประเด็นเรื่องการเพิ่มบุคลากรในส่วน ของงานกองทุนฯ จะได้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน บริการด้านอื่นให้ดีขึ้นด้วย โดยควรมีการจัดฝึกอบรมถ่ายทอด ความรู้ในด้านความพร้อมในการปฏิบัติงาน และเพิ่มประสิทธิภาพของเทคโนโลยีให้มากขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยลด ความซ้ำซ้อนของระบบงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤดี วงษ์สมิง (2540) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบาย (กยศ.) ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอ นโยบาย การดำเนินงานไม่ชัดเจน นิสิตนักศึกษาต้องการได้รับเงินภายใน 1 เดือน และต้องการกู้ยืมอย่างต่อเนื่องวงเงินไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี

ปัญหาระบบการติดต่อสื่อสารและการติดตามหนี้ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ โดยผู้กู้ไม่แจ้งให้ธนาคาร หรือสถานศึกษาทราบ ทำให้ไม่สามารถติดต่อผู้กู้ได้ จึงทำให้ผู้กู้ไม่ได้รับข่าวสารอย่างต่อเนื่อง เป็นผลต่อการติดต่อรับชำระหนี้ จนกลายเป็นหนี้เสียในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และอารียา มั่นสมบูรณ์เพิ่มพูน (2548: 86) แห่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้ทำศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ขาดประสิทธิภาพของกลไกติดตาม การชำระหนี้ ทำให้เกิดความสูญเสียทางการเงินแก่รัฐและผู้เสียหายมาก และยังสร้างปัญหาต่อความยั่งยืนทางการเงินของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระยะยาว ตลอดจนสร้างวัฒนธรรม ในการกู้ยืมที่ไม่ถูกต้อง

ประเด็นเรื่องบางสถานศึกษาใช้โครงการกองทุนฯ เป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์หารายได้ ขาดจรรยาบรรณ ทุจริตในส่วนของค่าเทอม ค่าหน่วยกิต และยังไม่มีการลงโทษ

หรือระบบการตรวจสอบที่ดีและโปร่งใส สอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และอารีญา มนัสบุญเพิ่มพูน (2548: 86) แห่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ได้ทำศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาผลการศึกษาพบว่า กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่ได้วางกลไกในการตรวจสอบการจัดสรรเงินกู้ยืมของสถานศึกษา นอกเหนือไปจากการตรวจสอบทางบัญชี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ด้านวิชาการ

1.1 ควรมีการเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรในการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อที่จะรองรับการทำงานของกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่กำลังจะมีผู้ใช้บริการมากขึ้น

1.2 บุคลากรควรเพิ่มความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการกองทุนฯ ให้มากขึ้น เพื่อให้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างสะดวกรวดเร็ว โดยใช้โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์หรือในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ต่างๆ

2. ด้านบริหาร

2.1 ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการกองทุนฯ เพื่อจะได้ใช้งบประมาณส่วนนี้ไปใช้ในการบริหารจัดการกองทุนฯ ต่อไป ทั้งยังใช้ให้เป็นค่าตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่ นักเรียนช่วยงานเพื่อให้บุคคลเหล่านี้มีขวัญและกำลังใจในทางที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน

2.2 ควรมีการจัดประชุมรวมกันของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันได้อย่างจริงจัง

3. ด้านนโยบาย

3.1 ควรนำปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะในปัญหาสำคัญได้แก่ ด้านบุคลากรผู้ดำเนินโครงการด้านการจัดงบประมาณการสนับสนุนการดำเนินงาน และด้านการจัดการเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้มากขึ้น

3.2 จากปัญหาระบบการติดต่อสื่อสารและการติดตามหนี้ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ โดยผู้กู้ไม่แจ้งให้ธนาคารหรือสถานศึกษาทราบ ทำให้ไม่สามารถติดต่อผู้กู้ได้ จึงควรมีการปรับแก้ไขนโยบายเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารและการติดตามหนี้ ให้ความรอบคอบมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถติดตามหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทำให้น้ำสูญ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

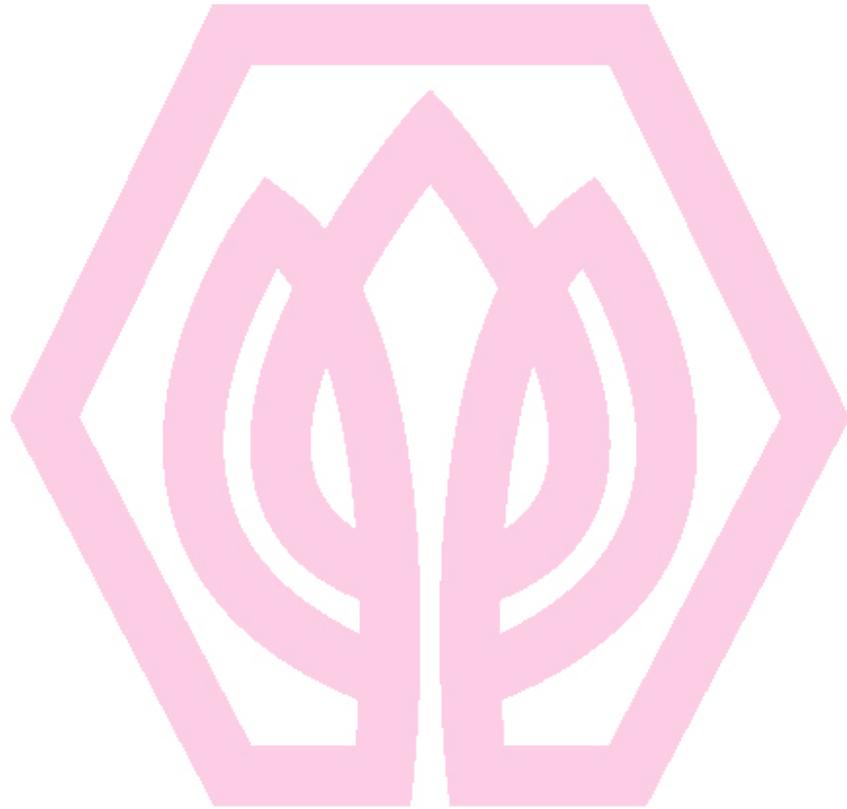
1. ควรศึกษาปัญหาจากผู้ปกครองและนักเรียน นักศึกษาเพิ่มเติม เพราะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลจากการดำเนินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาโดยตรง

2. ควรทำ การวิจัย เกี่ยวกับการนำ นโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในกลุ่มประชากรอื่นๆ ได้แก่ นิสิต นักศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

3. ควรวิจัยเพื่อแสวงหารูปแบบการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

- กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2544. **คู่มือปฏิบัติงาน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (สำหรับสถานศึกษา).** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และอารีญา มนัสบุญเพิ่มพูน. 2548. **การประเมินนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. โครงการวิจัยการประเมินนโยบาย สาธารณะด้านสังคมที่มีความสำคัญ.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สมชัย ฤชุพันธุ์ และชลธาร วิศรุตวงศ์. 2543. **รายงานการวิจัย แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สมฤดี วงษ์สมิง. 2540. "การวิเคราะห์การดำเนินงานตาม นโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษา." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Williams, Byron Nelson. 1997. **Dissertation Abstracts.** Arizona State University.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม SRIPATUM UNIVERSITY

>> เอกอนันต์ ณ เชียงใหม่

จบการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปัจจุบันทำงานในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกวรรณพณิชยการอำนาจเจริญ, กรรมการผู้จัดการที่ปรึกษาเชียงใหม่อินเทลลิเจนท์ และอาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ผลงานทางวิชาการ การค้าและการลงทุนในประเทศลาว